

Категорія справи № 911/2191/16: Господарські справи; Земельних відносин; невиконання або неналежне виконання зобов'язань; оренда; зміна, розірвання та визнання недійсним договору оренди.

Надіслано судом: 11.03.2017. Зареєстровано: 13.03.2017. Оприлюднено: 15.03.2017.

ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД міста КИЄВА 01030, м.Київ, вул.Б.Хмельницького,44-В, тел. (044) 284-18-98, E-mail: inbox@ki.arbitr.gov.ua

РІШЕННЯ

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

30.11.2016Справа №911/2191/16

За позовом Заступника керівника Києво-Святошинської місцевої прокуратури Київської області в інтересах держави

до 1. Київської обласної ради

2. Товариства з обмеженою відповідальністю "Мисливські стежки"

3. Київського обласного та по м. Києву управління лісового та мисливського господарства

про визнання незаконним та скасування рішення, визнання недійсним договору

Суддя Цюкало Ю.В.

Учасники судового процесу:

позивач: Опанасенко Т.В. - за посвідченням від 11.04.2016 року;

від відповідача-1: Рижук Д.Ю. - за довіреністю від 17.06.2016 року;

від відповідача-2: Князєв І.Л. - за довіреністю від 15.08.2016 року;

від відповідача-3: не з'явились.

В судовому засіданні 30 листопада 2016 року, відповідно до положень ст. 85 Господарського процесуального кодексу України, було оголошено вступну та резолютивну частину рішення.

СУТЬ СПОРУ:

У липні 2016 року до Господарського суду Київської області надійшла позовна заява Заступника керівника Києво-Святошинської місцевої прокуратури Київської області в інтересах держави (позивач) до Київської обласної ради (відповідач-1), Товариства з обмеженою відповідальністю "Мисливські стежки" (відповідач-2) про:

- визнання незаконними та скасування п. 2.1.1., п. 3, п. 4.1. рішення Київської обласної ради від 19.12.2004 року № 160-12-XXIV «Про закріплення мисливських угідь на території Київської області» в частині надання мисливських угідь площею 49,3 тис. га Товариству з обмеженою відповідальністю «Мисливські стежки» та укладення договору про умови ведення мисливського господарства;

- визнання недійсним Договору про умови ведення мисливського господарства від 05.02.2013 року, укладений між Київським обласним та по м. Києву управлінням лісового та мисливського господарства та Товариством з обмеженою відповідальністю «Мисливські стежки».

Позовні вимоги обґрунтовані порушенням ч. 1 ст. 22 Законом України "Про мисливське господарство та полювання".

Відповідачі звернулися до суду із відзивами, у яких за викладених підстав проти позову заперечували.

Крім того, відповідач-2 звернувся до суду із заявою про застосування строків позовної давності.

Ухвалою Господарського суду Київської області від 13.07.2016 року позовну заяву Заступника керівника Києво-Святошинської місцевої прокуратури Київської області в інтересах держави направлено до Господарського суду міста Києва на підставі ч. 5 ст. 16, ч. 1 ст. 17 Господарського процесуального кодексу України.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 20.07.2016 року суддею Цюкало Ю.В. прийнято позовну заяву до розгляду, порушено провадження у справі №911/2191/16. Розгляд справи призначено на 22.08.2016 року.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 22.08.2016 року розгляд справи відкладено на 07.09.2016 року.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 07.09.2016 року розгляд справи відкладено на 29.09.2016 року. Залучено до участі у справі у якості іншого відповідача - Київське обласне та по м. Києву управління лісового та мисливського господарства.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 29.09.2016 року розгляд справи відкладено на 20.10.2016 року.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 20.10.2016 року розгляд справи відкладено на 09.11.2016 року.

Ухвалою Господарського суду міста Києва від 09.11.2016 року відкладено розгляд справи у судовому засіданні на 30.11.2016 року.

Клопотання щодо фіксації судового процесу учасниками процесу не заявлялось, у зв'язку з чим, розгляд справи здійснювався без застосування засобів технічної фіксації судового процесу у відповідності до статті 81-1 Господарського процесуального кодексу України.

Відповідно до підпункту 3.9.2. пункту 3 постанови Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції» від 26 грудня 2011 року № 18 у випадку нез'явлення в засідання господарського суду представників обох сторін або однієї з них справа може бути розглянута без їх участі, якщо неявка таких представників не перешкоджає вирішенню спору.

Зважаючи на достатність в матеріалах справи доказів, необхідних для повного та об'єктивного вирішення справи, розгляд справи відбувався з урахуванням положень ст. 75 Господарського процесуального кодексу України за наявними у справі матеріалами.

Дослідивши матеріали справи, заслухавши пояснення прокурора, відповідачів-1,2, суд, -

ВСТАНОВИВ:

17.02.2004 року Любимівською сільською радою (в особі сільського голови), Глібівською сільською радою (в особі сільського голови), Димерівською селищною радою (в особі селищного голови), Козаровицькою сільською радою (в особі сільського голови), 18.02.2004 року Катюжанською селищною радою (в особі селищного голови), 18.02.2004 року Ровівською сільською радою (в особі сільського голови) укладено з Товариством з обмеженою відповідальністю «Мисливські стежки» угоди-погодження за якими відповідні ради не заперечували проти використання земельних ділянок, які знаходяться на їх території.

19.02.2004 року Київською обласною радою прийнято рішення «Про закріплення мисливських угідь на території Київської області» № 160-12-XXIV (надалі - Рішення), відповідно до п. 2.1.1. якого Товариству з обмеженою відповідальністю «Мисливські стежки» надано у користування мисливські угіддя для ведення мисливського господарства площею 49,3 га (в межах згідно додатку 1) терміном на 25 років.

Вказаним рішенням зобов'язано ТОВ «Мисливські стежки» (в т.ч.) забезпечити в мисливських угіддях, наданих їм у користування, проведення необхідних заходів, передбачених Законом України «Про мисливське господарство та полювання» (п. 3 Рішення), а також укласти в установленому порядку договори з ТОВ «Мисливські стежки» (в т.ч.) про умови ведення мисливського господарства в мисливських угіддях, що надані їм у користування (п. 4.1. Рішення).

Відповідно до додатку № 1 відповідачу-2 було надано у користування мисливські угіддя в межах Вишгородського району Київської області.

Крім того, рішенням виконавчого комітету Глібівської сільської ради № 12 від 11.02.2004 року погоджено користування ТОВ «Мисливські стежки» земельними ділянками в межах території сільської ради.

27.02.2004 року між Київським державним лісогосподарським об'єднанням «Київліс» та Товариством з обмеженою відповідальністю «Мисливські стежки» укладено Договір про умови ведення мисливського господарства (далі - Договір), згідно з п. 1.1. якого рішенням Київської обласної ради від 19.02.2004 року № 160-12-XXIV "Про закріплення мисливських угідь на території Київської області» надано ТОВ «Мисливські стежки» терміном до 19.02.2029 року мисливські угіддя для ведення мисливського господарства загальною площею 49,3 тис. га, у т.ч.: лісові угіддя 25,4 тис. га, польові 17,6 тис. га, водно-болотні 6,3 тис. га.

У подальшому вказаний Договір переукладався 17.07.2007 року з Київським обласним управлінням лісового та мисливського господарства та 05.02.2013 року з Київським обласним та по м. Києву управлінням лісового та мисливського господарства, при цьому, зокрема, підстава укладення договору - рішення Київської обласної ради від 19.02.2004 року № 160-12-XXIV, предмет договору, площа земельної ділянки та строк дії договору залишилися незмінними.

Згідно з листом № 1007-1010-99.2.1452/2-16 від 12.05.2016 року Управління Держгеокадастру у Вишгородському районі Київської області мисливські угіддя для ведення мисливського господарства загальною площею 49,3 тис. га знаходяться на території Любимівської сільської ради, Ровівської сільської ради, Рядня-Димерської сільської ради, Толокунської сільської ради, Ясногородської сільської ради, Сухолуцької сільської ради, Глібівської сільської ради, Козаровицької сільської ради, Димерської селищної ради та частково на території Катюжанської (с. Гута Катюжанська), Демидівської, Вахівської та Литвинівської сільських рад.

Листами Ровівської, Сухолуцької, Толокунської, Козаровицької, Демидівської, Ясногородської, Глібівської, Катюжанської сільських рад та Димерської селищної ради не підтверджено прийняття рішень про надання у користування відповідних мисливських угідь.

Позивач стверджує, що в порушення ст. 22 Законом України «Про мисливське господарство та полювання» не дотримано умов наявності на відведення спірної земельної ділянки під мисливські угіддя відповідачу-2 згоди усіх власників та користувачів земельних ділянок, які входять у спірну земельну ділянку.

Оцінивши наявні в матеріалах справи докази, суд дійшов висновку, що позовні вимоги підлягають залишенню без задоволення з наступних підстав.

Щодо порушення інтересів держави в межах даного спору, що стали підставою для подання даного позову прокурором, то суд погоджується з його доводами, викладеними у позові. З огляду на наведене, а також враховуючи системний аналіз приписів статті 36 Закону України "Про прокуратуру", норм Господарського процесуального кодексу України та рішення Конституційного Суду України від 08.04.99 N 3-рп/99, суд дійшов висновку про наявність у прокурора права на звернення до господарського суду з даним позовом.

Правові, економічні та організаційні засади діяльності юридичних і фізичних осіб у галузі мисливського господарства та полювання регулюються спеціальним Законом України "Про мисливське господарство та полювання".

Згідно зі ст. 10 «Про мисливське господарство та полювання» до повноважень сільських, селищних і міських рад у галузі мисливського господарства та полювання належить, зокрема, вирішення відповідно до цього Закону питань, що стосуються надання у користування мисливських угідь.

Відповідно до ч. 1 ст. 22 Закону України «Про мисливське господарство та полювання» (тут і в подальшому в редакції чинній станом на день виникнення спірних правовідносин) мисливські угіддя для ведення мисливського господарства надаються у користування Верховною Радою АРК, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, погодженим з Радою міністрів АРК, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, а також власниками або користувачами земельних ділянок.

Разом з тим, всупереч зазначеній правової норми необхідні погодження не були надані до прийняття рішення Київською обласною радою № 160-12-XXIV від 19.02.2004 року.

Отже, коли Київською обласною радою приймалося рішення про відведення спірних угіддя для ведення мисливського господарства, погоджень на таке відведення від власників та користувачів земельних ділянок не було.

З урахуванням викладеного, суд зазначає, що угоди-погодження між сільськими (селищними) радами (в особі їх голів) та ТОВ «Мисливські стежки», а також рішення виконавчого комітету Глібівської сільської ради № 12 від 11.02.2004 року не є рішеннями відповідних рад, як колегіальних органів місцевого самоврядування, та відповідно до Закону України «Про мисливське господарство та полювання» вирішення питань, що стосуються надання у користування мисливських угідь, до повноважень виконавчих органів рад або голів таких рад, не віднесено.

Тобто, ТОВ «Мисливські стежки» не було отримано погодження власників (користувачів) відповідних земельних ділянок.

Відповідно до ч. 10 ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування» акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування з мотивів їхньої невідповідності Конституції або законам України визнаються незаконними в судовому порядку.

Враховуючи викладене, рішення Київської обласної ради «Про закріплення мисливських угідь на території Київської області» № 160-12-XXIV від 19.02.2004 року в частині оскаржуваних п. 2.1.1., п. 3, п. 4.1. суперечить ст. 22 Закону України «Про мисливське господарство та полювання».

Згідно зі ст. 215 Цивільного кодексу України підставою недійсності правочину є недодержання в момент вчинення правочину сторонами вимог, які встановлені частинами першою-третьою, п'ятою та шостою статті 203 цього Кодексу; а саме: зміст правочину не може суперечити цьому Кодексу, іншим актам цивільного законодавства, а також інтересам держави і суспільства, його моральним засадам; особа, яка вчиняє правочин, повинна мати необхідний обсяг цивільної дієздатності; волевиявлення учасника правочину має бути вільним і відповідати його внутрішній волі, правочин має бути спрямований на реальне настання правових наслідків, що обумовлені ним. Зміст правочину складають як права та обов'язки, про набуття, зміну, припинення яких домовилися учасники правочину.

Суд зазначає, що Договір про умови ведення мисливського господарства від 05.02.2013 року, зважаючи на викладене, суперечить положенням ст. 22 Закону України «Про мисливське господарство та полювання», оскільки погодження надання у користування мисливських угідь для ведення мисливського господарства власниками або користувачами таких земельних ділянок не надано.

При цьому, щодо застосування строку позовної давності до вимог прокурора, суд зазначає наступне.

Статтею 257 Цивільного кодексу України передбачено, що загальна позовна давність встановлюється тривалістю у три роки.

Частиною 1 статті 261 Цивільного кодексу України передбачено, що перебіг позовної давності починається від дня, коли особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила.

Так, в.о. міжрайонного природоохоронного прокурора Київської області звернувся до відповідача-3 із листами № 1858 та № 1859 від 03.07.2009 року, у яких просив надати інформацію про загальну площу мисливських угідь Київської області та про всіх користувачів мисливських угідь, а також надати копії договорів про умови ведення мисливського господарства та про спільну діяльність або взаємодію щодо розвитку та використання мисливських угідь по Київській області у строк до 12 години 08.07.2009 року.

Відповідачем-3 з супровідним листом № 03-01/942 від 08.07.2009 року на вказані запити направлено: перелік користувачів мисливських угідь, експлікацію мисливських угідь, копії договорів про умови ведення мисливського господарства та копії договорів, якими передбачається спільна

діяльність або взаємодія щодо розвитку та використання мисливських угідь.

Згідно з п. 4 Нормативів і нормативних строків пересилання поштових відправлень та поштових переказів, затверджених Наказом Міністерства транспорту та зв'язку України № 1149 від 12.12.2007 року (далі - Нормативи) (нормативи діяли в період направлення поштової кореспонденції) нормативні строки пересилання простої письмової кореспонденції операторами поштового зв'язку (без урахування вихідних днів об'єктів поштового зв'язку) у межах області та між обласними центрами України (у тому числі для міст Києва, Сімферополя, Севастополя) - Д+3, пріоритетної - Д+1; де Д - день подання поштового відправлення до пересилання в об'єкті поштового зв'язку або опускання простого листа чи поштової картки до поштової скриньки до початку останнього виймання; 1, 2, 3, 4, 5 - кількість днів, протягом яких пересилається поштове відправлення.

З урахуванням викладеного, зважаючи на вихідну дату вказаної вище відповіді та п. 4 Нормативів, суд дійшов висновку, що прокурором було отримано копію Договору про умови ведення мисливського господарства від 17.07.2007 року, укладеного між Київським обласним управлінням лісового та мисливського господарства та ТОВ «Мисливські стежки», у якому також міститься посилання на рішення Київської обласної ради від 19.12.2004 року № 160-12-XXIV «Про закріплення мисливських угідь на території Київської області», у період з 08.07.2009 року до 13.07.2009 року (включно).

Додатково суд відмічає, що прокурором не надано доказів вжиття заходів прокурорського реагування пов'язаних із несвоєчасним наданням відповіді на вищезазначені запити.

Крім того, у суду відсутні обґрунтовані підстави вважати, що вказані вимоги прокурора були виконані Київським обласним управлінням лісового та мисливського господарства неналежним чином і що, зокрема, були надані не всі витребувані прокурором договори, у зв'язку із чим суд презюмує, що разом із листом-відповіддю на запити прокурора було надано всі діючі на відповідну дату договори про умови ведення мисливського господарства, включаючи вищезазначений договір від 17.07.2007 року.

Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 6 Закону України «Про прокуратуру» від 05.11.1991 року (в редакції чинній на час проведення відповідної прокурорської перевірки у 2009 році) органи прокуратури України становлять єдину централізовану систему, яку очолює Генеральний прокурор України, з підпорядкуванням нижчестоящих прокурорів вищестоящим.

Таким чином, в момент коли в.о. міжрайонного природоохоронного прокурора Київської області дізнався про існування Договору про умови ведення мисливського господарства від 17.07.2007 року, укладеного між Київським обласним управлінням лісового та мисливського господарства та ТОВ «Мисливські стежки», та рішення Київської обласної ради від 19.12.2004 року № 160-12-XXIV «Про закріплення мисливських угідь на території Київської області» органи прокуратури загалом вважаються обізнаними про відповідні факти, у даному випадку - не пізніше 13.07.2009 року.

Крім того, передбачені статтею 20 Закону України «Про прокуратуру» від 05.11.1991 року (в редакції чинній на час проведення відповідної прокурорської перевірки у 2009 році) повноваження прокурора надавали останньому можливість проведення перевірки законності відповідних рішень та договору, а відтак в ході відповідної перевірки (в запитах № 1858 та № 1859 від 03.07.2009 року прокурор, зокрема, посилається на вказану норму Закону) прокурор міг дізнатись про всі обставини прийняття вказаного рішення та укладення зазначеного договору.

Стосовно того, що оспорюваний договір було укладено 05.02.2013 суд враховує наступне.

Як зазначалося вище, 19.02.2004 року Київською обласною радою прийнято рішення «Про закріплення мисливських угідь на території Київської області» № 160-12-XXIV (надалі - Рішення), відповідно до п. 2.1.1. якого Товариству з обмеженою відповідальністю «Мисливські стежки» надано у користування мисливські угіддя для ведення мисливського господарства площею 49,3 га (в межах згідно додатку 1) терміном на 25 років.

27.02.2004 року між Київським державним лісгосподарським об'єднанням «Київліс» та Товариством з обмеженою відповідальністю «Мисливські стежки» укладено Договір про умови ведення мисливського господарства (далі - Договір), згідно з п. 1.1. якого рішенням Київської обласної ради від 19.02.2004 року № 160-12-XXIV "Про закріплення мисливських угідь на території Київської області» надано ТОВ «Мисливські стежки» терміном до 19.02.2029 року мисливські угіддя для ведення мисливського господарства загальною площею 49,3 тис. га, у т.ч.: лісові угіддя 25,4 тис. га, польові 17,6 тис. га, водно-болотні 6,3 тис. га.

У подальшому вказаний Договір переукладався 17.07.2007 року з Київським обласним управлінням лісового та мисливського господарства та 05.02.2013 року з Київським обласним та по м. Києву управлінням лісового та мисливського господарства, при цьому, зокрема, підстава укладення договору - рішення Київської обласної ради від 19.02.2004 року № 160-12-XXIV, предмет договору, площа земельної ділянки та строк дії договору залишилися незмінними.

Таким чином, право користування відповідними мисливськими угіддями було надано ТОВ «Мисливські стежки» на підставі рішення Київської обласної ради від 19.02.2004 року № 160-12-XXIV та договору від 27.02.2004 року і переукладення даного договору на підставі та в межах строку визначеного вказаним рішенням в даному випадку не змінювало та не створювало нового юридичного факту щодо набуття ТОВ «Мисливські стежки» відповідного права, а лише було спрямовано на заміну однієї сторони договору новим уповноваженим державним органом, тобто факт порушення закону та інтересів держави у даному випадку є один та він відбувся 27.02.2004 року, і він є продовжуваним та фактично право користування відповідними мисливськими угіддями лише заново посвідчувалося договорами від 17.07.2007 року та від 05.02.2013 року, а відтак строк позовної давності не може застосовуватись до останнього договору окремо, так як він не є самостійною підставою виникнення зазначеного права, а має правовим наслідком виключно заміну одного з учасників (в особі державного органу) у вже існуючому правовідношенні.

Крім того суд відмічає, що у будь-якому випадку стосовно рішення Київської обласної ради від 19.02.2004 року № 160-12-XXIV строк позовної давності для органів прокуратури також вплив, при цьому вказане рішення є встановленою законом обов'язковою підставою для укладення відповідного договору та є обов'язковим для виконання, у зв'язку із чим, за умови чинності цього рішення, оспорюваний договір не може бути визнаний недійсним з наведених прокурором підстав, оскільки його укладено на підставі дійсного та обов'язкового для виконання рішення обласної ради, а порушення закону допущені в процедурі прийняття цього рішення не впливають на зміст даного договору те не можуть опосередковано слугувати самостійними підставами його недійсності.

Відповідно до п. 2.2. постанови Пленуму Вишого господарського суду України від 29 травня 2013 року № 10 «Про деякі питання практики застосування позовної давності у вирішенні господарських спорів» за змістом частини першої статті 261 ЦК України позовна давність застосовується лише за наявності порушення права особи.

Отже, перш ніж застосовувати позовну давність, господарський суд повинен з'ясувати та зазначити в судовому рішенні, чи порушене право або охоронюваний законом інтерес позивача, за захистом якого той звернувся до суду. У разі коли такі право чи інтерес не порушені, суд відмовляє в позові з підстав його необґрунтованості. І лише якщо буде встановлено, що право або охоронюваний законом інтерес особи дійсно порушені, але позовна давність впливля і про це зроблено заяву іншою стороною у справі, суд відмовляє в позові у зв'язку зі впливом позовної давності - за відсутності наведених позивачем поважних причин її пропущення.

З урахуванням викладеного, приймаючи до уваги, що прокурору стало відомо про порушення інтересів держави в частині укладення Договору про умови ведення мисливського господарства від 17.07.2007 року та прийняття рішення Київської обласної ради від 19.12.2004 року № 160-12-XXIV «Про закріплення мисливських угідь на території Київської області» у строк не пізніше 13.07.2009 року, зважаючи на звернення до суду із позовом 14.07.2016 року (відбиток штемпеля поштового відділення), суд дійшов висновку про пропущення строку позовної давності, передбаченого ст. 257 Цивільного кодексу України, що є підставою для відмови у задоволенні позовних вимог.

Судовий збір, відповідно до ст. 49 Господарського процесуального кодексу, залишається за позивачем.

Керуючись ст.ст. 32, 33, 43, 49, 82-85 Господарського процесуального кодексу України, Господарський суд міста Києва, -

ВИРІШИВ:

1. В задоволенні позовних вимог відмовити повністю.

Рішення набирає законної сили в порядку, встановленому ст. 85 Господарського процесуального кодексу України. Рішення може бути оскаржене в апеляційному порядку та в строки, встановлені ст. 93 Господарського процесуального кодексу України.

Повний текст рішення складено та підписано 11.03.2017 року.

Суддя

Цюкало Ю.В.